

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum superstitio habeat plures partes seu species.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ARTIC. II.

Q VAEST. XCII.

dine ad Deum: ita si peritio contraria est in ordine ad creaturam, puta, demonem, cui cultus exhibetur. Sed diuinatio, & obseruatio est in ordine ad euenus & actus nostros: ergo non sunt superstitionis species. Ideo responso directe satifacit argumento, dicendo, quod diuinationes, & obseruationes in quantum demoniacae, sunt species superstitionis, & non in quantum humana opera. Sicut etiam sub religione comprehenduntur opera hominum in quantum diuina, per assumptionem aliquius diuinorum, ut supra patuit, ita quod in omnibus istis falatur ordo aliquis reverentialis ad demonem, invocando ipsum, & subiiciendo se institutis eius; sicut in religiosis multis operibus accidit respectu Dei, ut patet in iuramento, sacramentis, & huicmodi. Et tu bene seruabis hoc in corde tuo, ut inde postmodum discernas in observationibus, & diuinationibus, rationem peccati mortalis, vel uenialis, ut infra declarabimus.

Inf. q. 94. art. 2.
Li. 1. c. 13. 10. 1
q. 8. 2. art. 5

Glo. ordinaria ibid sup illud. Ad furtitatem carnis ex Amb. Li. 2. c. 20. usque ad 24. tom. 3. Ar. preced.

15. q. 1. 1. 2. 3.
& q. 18. art. 4.
5. 6. 10. & 11.

A D TERTIVM dicendum, quod religio non potest habere excessum secundum quantitatem abolutam: potest tamen habere excessum secundum quantitatem proportionis, prout scilicet in cultu diuino sit aliquid, quod fieri non debet.

ARTICVLVS II.

Vtrum sint diversæ superstitionis species.

A D SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod non sint diversæ superstitionis species, quia secundum * Philos. in r. Topico.

Si unu oppositorum dicitur multipliciter, & reliquum: sed religio cui opponitur supersticio, non habet diuersas species, sed omnes eius actus ad unam speciem referuntur: ergo nec supersticio habet diuersas species.

¶ 2 Præt. Opposita sunt circa id: sed religio, cui opponitur supersticio, est circa ea, quibus ordinamus in Deum, ut supra habitum * est: non ergo species superstitionis, que opponitur religioni, possunt attendi secundum aliquas diuinationes humanorum euangelium, uel secundum aliquas obseruationes humanorum euangelium.

¶ 3 Præt. Ad Coloss. 2. super illud, Quæ sunt rationem habentia sapientiae in superstitione, dicit glo. * id est, in simulata religione: ergo etiam simulatio debet ponni species superstitionis.

S E D C O N T R A est, quod Aug. in 2. de doctr. chri-

tia. diuersas species superstitionis assignat.

R E S P O N D E O. Dicendum, quod sicut supra* dictum est, uitium superstitionis consistit in hoc, quod transcendit uirtutis medium secundum aliquas circumstantias, ut supra dictum est. Non enim quilibet circumstantiarum corruptarum diuersitas uariat peccati speciem, sed solum quando referuntur ad diuersa obiecta, uel diuerlos fines. Secundum hoc enim morales actus speciem sortiuntur, ut supra* habitum est. Diuersificantur ergo superstitionis species. Primum quidem, ex parte obiecti.

Potest enim diuinus cultus exhiberi, uel cui exhibendus est, scilicet Deo uero, modo tamen indebito, & hec est prima superstitionis species: uel ei, cui non debet exhiberi, scilicet cuicunque creatura, & hoc est aliud superstitionis genus, quod in multis species diuiditur, secundum diuersos fines diuinum cultus. Ordinatur enim primo diuinus cultus ad reuerentiam Deo exhibendam: & secundum hoc, prima species huius generis est idolatria, quæ diuinam reuerentiam indebitate exhibet creaturæ. Secundo, ordinatur ad hoc, quod homo instruatur a Deo, quem colit: & ad hoc pertinet superstitione diuinatua, quæ demones confundit per aliqua pacta cum eis initia uel tacita, uel expressa. Tertiò, ordinatur diuinus cultus ad quandam directionem humanorum actuum secundum instituta Dei, qui colitur: & ad hoc pertinet su-

perstitione quaramdam obseruationem. Egit* Aug. in 2. de doctr. chri. dicendum, quod religio non potest habere excessum secundum quantitatem abolutam: potest tamen habere excessum secundum quantitatem proportionis, prout scilicet in cultu diuino sit aliquid, quod fieri non debet.

A D PRIMVM ergo dicendum, quod diversæ species sunt diuinorum nominum. Bonum con-

tra, & integra causa, malum autem ex defectibus. Et ideo uni uirtuti plus intinetur, ut supra habitum est. Verbum amphi a ueritatem habet, & oppositum in-

dem ratio multiplicationis.

A D SECUNDVM dicendum, quod diversæ species aliquæ pertinent ad superstitio-

nem dependent ex aliquib[us] op-

erariis, & huiusmodi, quod pertinent ad

superstitio-

nem, & huiusmodi, quod pertinent ad